

Dynamisk bassre

De aller fleste vi besøker i våre Hjemme Hos-reportasjer streber etter å oppnå noen essensielle faktorer. Den første, og som regel den viktigste faktoren, er å få lov av resten av familien til å bygge seg en egen hjemmekino. Det andre er best mulig lyd- og bildekvalitet. Geir derimot, er ikke som de aller fleste.

Tekst og foto: Atle Kildahl Torp (atle.torp@hl-media.no)

Måten jeg kom i kontakt med Geir på er en historie i seg selv. I begynnelsen av juni arrangerte lokallaget Møre og Romsdal fra nettstedet Avforum.

no treff i idylliske Eidsdal i Geiranger. I den forbindelse hadde en venn av meg, som også skulle holde kalibreringskurs på trefet, med seg hele seks store subwoofere av

merket SVS, som han skulle bruke for og «riste litt liv i Eidsdal», som han så forsiktig uttrykte det. Men det morsomme, alt i følge han selv, var at en kar hadde kjøpt to av

de

dem som demomodeller allerede. I og for seg ingenting spesielt med det, men vedkommende hadde tross alt fire stykker fra før. Min venn skulle innom for å kalibrere dem på vei hjem fra treffet, og lurte på om jeg ville slå følge. Etter et lite resonnement fant jeg ut at Geir, som han heter, faktisk hadde invitert meg opp til Lillehammer hvor han bor på et tidligere tidspunkt. Om ikke for å lage en reportasje, så i alle fall for å ta en titt. Det var ikke lenge siden, og hvis jeg hadde flaks stod invitasjonen fortsatt ved lag. Det gjorde den, og muligheten for

en ekstraordinær subwoofer-opplevelse kunne jeg ikke la gå fra meg.

Min bil er lastet med ...

Vi startet å kjøre fra Eidsdal tidlig søndag ettermiddag etter treffet. Etter å ha vært heldig med været hele helgen kunne vi nesten lettet konstantere yr og overskyet når vi satte av sted i en stor varebil fullastet med elektronikk, høyttalere, og ikke minst subwoofere. Noe av utstyret hadde blitt solgt til en hyggelig messepris, men bilen var fortsatt tung, og veien opp fra Geiranger

til Djupvasshytta var bratt. Det gjorde ikke saken noe bedre med at den tyske og nederlandske bobilsesongen hadde startet, noe som gjorde min venn rød i toppen mens klokka tikket ubønnhørlig av gårde. Geir, som også hadde vært på treffet, kjørte bak oss. Klokka ni på kvelden kunne vi parkere utenfor huset til Geir. Han hadde egen inngang til kinoen ved parkeringsplassen utenfor huset, og mens jeg gikk inn for å inspisere herligheten, begynte gutta å bære subwoofere. Selv om kalibreringssjefen la ned veto mot å bruke

to av de eksisterende subwooferne under parolen «intet er sterkere enn det svakeste ledd», kunne jeg derimot lettet konstantere at rommet var akkurat like lekkert som jeg hadde fått inntrykk av.

Rommet

Etter bæring, kalibrering, justering, og et par demoscener var det endelig min tur. Geir så ut som han hadde vunnet i Lotto, noe jeg tolket dit hen at han var fornøyd med nyervervelsen. Heldigvis får en vel si, for prisen på de nyankomne boksene overstiger glatt det dobbelte av det en vanlig familie noensinne kunne tenke seg å bruke på et komplett hjemmekinoanlegg.

– Kjekt med egen inngang til kinoen,

med ny såle det enkleste. Det er jo ingen vits å støpe uten å gjøre en skikkelig og fremtidsrettet jobb, noe også samboeren var enig i. Derfor ble det nye gulvet 15cm tykt, isolert, og med varmekabler. Dermed var det nytt reisverk og tak som sto for tur, og det var her problemene startet. Siden det er veranda over, og både regn og snø har en tendens til å skape problemer for treverk, viste det seg vanskelig å bygge en slik konstruksjon med tanke på varm og kald sone. Det er ikke bare å legge en presenning over og tro det skal bli tett, for det blir det ikke. Derfor var det nesten ingen snekkere som ville ta på seg en slik jobb, og dessuten ville det fryktelig dyrt. I tillegg var det like mange løsninger som det var snekkere

skulle ha kinoen min jeg, samme hva andre måtte mene om den saken. Det spiller ingen rolle nå uansett, for dette er et supert gjesterom. Det er nærmest 100 % lydisolert fra resten av huset. Det er tørt og varmt, og det er både egen inngang og vinduer. Geir virker stolt over sin vellykkede strategi.

– Det ble med andre ord ingen bod?

– Nei, det ble ikke det. Geir ser drømmende mot – eller i etterpåklokskapens lys gjennom - bakveggen på kinoen, og forteller at han har planer om å bygge ny garasje ved innkjøringen på tomten.

begynner jeg forsiktig for å komme i gang med mitt offisielle ærend.

– Ja, det letter logistikken litt, flirer Geir. Han ser fortsatt litt gira ut.

– Dette skulle egentlig vært en bod, men nå er det et gjesterom. Det er vel åpenlyst, spøker Geir.

Siden jeg fortsatt er litt ør etter den korte demoen vi fikk for noen minutter siden, og sikkert ser ut som et spørsmålstejn, fortsetter den bassglade å prate om rommet.

– Da vi overtok huset var det en støpt såle her, men den var knekt. Typisk eksempel på dårlig håndverk, for grunnarbeidet var under lavmål. Dette rommet er under verandaen, og vi trengte en bod. Derfor ville vi utnytte plassen, i alle fall var det intensjonen for en del av husholdningen. Jeg hadde mine planer, men ville ta det etter hvert som rommet tok form. Siden alt unntagen gulvet var i betong, var faktisk akkurat det

involvert, så til slutt tok jeg saken i egne hender, leste forskrifter og vedtekter for å finne den løsningen som lå nærmest det man kan kalle standarden, og fikk en snekker til å gjøre jobben etter disse spesifikasjonene. Vi brukte to år på selve prosessen, og nesten hele første året gikk med til planlegging. Selv om det fortsatt liksom skulle være en bod ble vi enige om å sette inn vinduer. Det er jo enkelt å gjøre slikt når man først står der med saga og snekkerbeltet, og slik ble det. Samboeren fikk den glimrende ideen om å lage et gjesteværelse av rommet, og jeg var enig i det. Jeg skulle alltid kunne leve med en sovesofa i kinoen.

– Så du hadde fra starten av planlagt en hjemmekino, resonerer jeg. Kan jeg skrive om alt dette da? Blir ikke det litt, ehh, avslørende i forhold tilsamboeren din?

– Jo, det kan du skrive. Sånn er det jo. Jeg

– Der har jeg tenkt å bygge en bod. Geir lyser opp, og ser på oss mens han mumler. Da kunne jeg satt opp et dedikert stereoanlegg også.

Preferanser

– Det ligger litt planlegging bak dette her, skjønner jeg. Hvordan startet interessen for din del?

Det startet da jeg fikk bil, sier Geir. Da var jeg 18 år, og det var bilstereo som var det mest interessante på den tiden. Allikevel kjøpte jeg min første surroundreceiver i 1996. Det var en Harman/Kardon AVR 80 som kostet hele 18.000,-, og var i følge selgeren bare bortkasta penger. Surround var ikke liv laga mente han, noe jeg var uenig i. Hele huset

er spekket med multiromløsninger, noe som først nå begynner å komme for fullt i Norge. Jeg har alltid fulgt med på hva som skjer i USA, og derfor var jeg også sikker på at surround ville være komme for å bli i '96, like sikker som jeg er på at multirom vil være like vanlig i de norske hjem i fremtiden som kaffetrakter er nå. Dog – dette er min aller første dedikerte hjemmekino. Derfor har jeg brukt utallige timer på å lese på internett for å finne de beste løsninger. Jeg har rett og slett kopiert det andre har gjort, og dermed sluppet unna de største fellene. Så nå er det kino som er den største interessen. Jeg ville ha det tøffeste som fantes innen rimelighetens grenser. Derfor tenkte jeg når jeg leste testen av Yamaha

DSP Z11: Hvorfor skal jeg bruke 7.1 når det finnes mulighet for 11.2? Det er film, og det skal være gøy. Jeg har prøvd meg på det mange vil karakterisere som hifi-politisk korrekt. Audio Physic Virigo kjøpte jeg når den kom, men jeg fant fort ut at det å sitte med ørene på stilk for å finne ut om det låt riktig eller ei var drepende kjedelig, dessuten var det faen så tamt. Skal jeg jage etter forbedringer, eller skal jeg ha det gøy. Valget var lett ...

– Det er deilig befriende å høre noen som snakker rene ord. Hva vektlegger du når alt kommer til alt, sier jeg og håper på et lite journalistisk scoop i hjemmekinosammenheng – hvor dumt det nå engang må høres ut.

– Mine interesser er dynamikk, bass, gadgets, og streaming. Kanskje litt lyd kvalitet også, men det er ikke så forferdelig viktig. Det med dynamikk og bass er også grunnen til at det er Klipsch og SVS som står for lyden i kinoen. Svært få andre kan hamle opp med disse når det gjelder, i alle fall til prisen. Altså, egentlig er jeg litt interessert i hvordan det spiller. Det er derfor jeg har montert 5cm tykke Rockwool akustikkplater i front, i tillegg til at rørene til strøm- og signalkabler er adskilt på hver sin side av rommet. Så jeg må innrømme at jeg i alle fall prøver å gjøre det beste ut av det. Men som sagt, det er den fysiske opplevelsen jeg er ute etter, og ikke noe åndelig greier. Forresten hadde jeg tenkt til å bygge bodyshaker (**red. anm.:** høyttalerelementer som er montert svært nært kroppen i en sofa eller stol slik at lufttrykket

fra elementet setter kroppen i bevegelse), men det strandet på grunn av IKEA-sofaens dårlige egenskaper i så måte. Så kom jeg på ideen om å bygge inn elementer i seksjonen bak sofaen, siden den har plass til det og står inntil sofaryggen. Men akkurat nå tror jeg det utgår, særlig når jeg fikk kjenne hvordan de fire SVS-ene tok tak i rommet. Det er vel rett og slett ikke nødvendig nå.

– Apropos det; spiller du alltid like høyt?

Jeg merker at ørene begynner å komme til hektene etter den korte demoen tidligere på kvelden, og når jeg ser på Geir skjønner jeg at vi er langt fra ferdig med demoer for i dag. Han formelig tripper etter å sette i gang.

– Nei, absolutt ikke. Men jeg hadde håpet på over 125dB lydtrykk med det nye oppsettet. Kanskje vi kan teste det etterpå?

Ting & Tang

– Før vi går videre må jeg spørre hvor du har kjøpt plakaten, sier jeg. Ellers kommer det til å renne inn e-poster fra folk som lurere på dette.

– De er kjøpt på www.allposters.com. Og som enkelte andre har gjort før meg er de montert i en ramme med akustikkplater bak. Rammene er det et rammeverksted som har laget, slik at passformen og størrelsen blir perfekt. Det samme gjelder streobenken, den er også laget på mål. Siden jeg visste hvordan utstyr jeg skulle bruke ble den på forhånd tilpasset forsterkere, senterhøytaler, og lerret, slik at alle høyder ble riktig. Og hvis noen lurere var det Sjøk Snikkeri som laget benken.

– «Sjøk Snikkeri»? Er det et innslag av det lokale språket, eller heter det virkelig det? Jeg spør Geir for å være på den sikre siden, siden han tross alt snakker litt bredt. Dialekter er ikke noe å spøke med. Geir bekrefter at Sjøk Snikkeri er det korrekte (i ettertid viste det seg imidlertid at det var Sjøk Møbel som var den korrekte betegnelsen, noe ikke engang en vanskelig dialekt kunne forvrengt).

– Men bildet av elgbikkja på veggen i gangen er ikke kjøpt på Allposters? Jeg peker på et bilde av noe som ser ut til å være familiens vakthund.

– Elgbikkje? Det er ikke en elgbikkje, det er en Irsk-Russisk Trimix, bjeffer Geir indignert.

– Selvfølgelig, sier jeg påtatt skamfull, og tenker i mitt stille sinn at selv en avansert elgbikkje som Irsk-Russisk

Trimix går med flekket ræv. (Lite ante jeg at det hele var en spøk, og at rasen Irsk-Russisk Trimix var et påfunn fra Geir sin side. Jeg hadde for øvrig et svare strev med å finne ut av dette, og både verdens hundeleksikon og Wikipedia ble saumfart for info om det som viste seg å være en høyst lokal rase.)

– Og i tillegg har jeg både brann- og innbruddsalarm i tilfelle bikkja sover, flirer Geir.

Kinosjefen forteller videre om multirom og nettverk. Han har lyd i alle rom, og skal også koble Yamaha Z11 inn i den kjeden, for å nyttiggjøre seg av de to ekstra sonene den kan by på. I tillegg har han lagt ned nettverkskabler i hele huset, og bare i kinoen er det hele seks slike kabler til rådighet. Selv med en Xbox i stuen og en Playstation 3 i kinoen har han kun et spill, men forteller at han selv aldri spiller. Spillmaskinene benyttes kun som mediaservere, og i Playstation 3 sitt tilfelle som Blu-ray Disc-spiller. Det solide projektorfestet er hjemmelaget, og på spørsmål om det er vanskelig å få bildet helt horisontalt får jeg greie på at om taket er rett – noe det er – vil også bildet bli rett. Touché! Den fjernstyrte lysreguleringen kommer faktisk fra Clas Ohlson, og heter Waveman. Den er etter sigende både billig og funksjonabelt, noe som umiddelbart demonstreres.

Bass og dynamikk i praksis

– Skal vi fortsatt demoen, spør Geir endelig. Jeg vet ikke om det er han eller jeg som er mest gira. Jeg har for så vidt hørt nok allerede til å påstå at jeg i alle fall ikke har hørt noe så brutalt noensinne, men jeg er ikke vanskelig å be. Klokkas begynner å nærme seg midnatt, noe som ville umuliggjort en skikkelig demo for de fleste byboere, men her på landet er ikke det engang et tema. 125dB kan like gjerne forsøkes oppnådd ved midnatt som ved middag.

– Det går mest i HD for tiden, spør jeg og henviser til filmsamlingen i hylla bak sofaen. Geir bekrefter det, og han legger også til at det handler om HD uansett farge – blå eller rød. HD DVD-er har jo fordelene av å være rasende billig for tiden,

naturlig nok.

Geir setter på den samme demoplate som vi brukte innledningsvis. Denne skiva er satt sammen av en rekke andre filmer, for å lette jobben med å finne de riktige scenene og klippene. Først ut er et par scener fra filmen *Transformers*.

Med volum godt opp mot referansenivå bærer det i vei. Opp av ørkensanden kommer det en særdeles mekanisk og ondsinnert skorpion, og når så filmen går over i slow motion har filmskaperne anledning til å presse inn litt skikkelig dyp bass uten at det går ut over troverdigheten (!). Troverdighet blir det også i en sofa fra IKEA, når fire av de råeste dypbassmonsterne fra SVS får lov til å sparke fra det de er gode for. Jeg føler meg som en neve sand som blir vibrert på plass av en stor komprimator, og jeg tro det var i dette øyeblikk Geir bestemte seg for at bodyshakers var totalt bortkasta penger. I alle fall kunne gliset hans tyde på det. Denne opplevelsen deler vi, for det er første gang for Geir også (uten at det har noe med homoerotikk å gjøre). Allikevel er det fantastisk uanstrengt, og i følge kalibreringseksperter bak oss var det fortsatt mye å gå på. Derfor finner Geir frem klippet fra *Die Hard 4.0*, og scenen hvor vår helt Bruce reiser hjem til en datasnok for å redde han fra den

Utstyr

Elektronikk:

- Yamaha DSP-Z11
- Parasound HCA 1205
- Toshiba HD-XE1
- Playstation 3
- Dreambox DM800 HD

Høytalere:

- Klipsch RF-83 (Front, 2 stk.)
- Klipsch RC-64 (Senter)
- Klipsch RS-42 (Presence, 4 stk.)
- Klipsch RVX-54 (Surround/Back, 4 stk.)
- SVS PB13-Ultra (3 stk.)
- SVS 20-39PC-Plus (1 stk.)

Bilde:

- BenQ W10000
- Grandview 100" lerret

sikre død. Skuddene fra den lyddempede maskinpistolen til skurken smatrer like lite troverdig som de pleier å gjøre på film, men lydtrykket som følger er helt ubeskrivelige. La oss si at skuddtakten på våpenet er bortimot 20 skudd i sekundet. Det vil si 20Hz. Det vil si en frekvens ingen egentlig kan høre, bare kjenne – noe man altså gjør når man fyller et rom på 28 kvadratmeter med så mye membranflate. Men i denne scenen er det også en annen egenskap Geir setter stor pris på som åpenbares, nemlig dynamikk. Så mye dynamikk og lydtrykk blir det til slutt at selv jeg, som oppfatter meg som nokså herdet, velger å utføre en liten bevegelse med armene over hodet for tilsynelatende å strekke på meg, men egentlig for å presse overarmene inn mot ørene. Jeg tør vedde på at lydtrykket i de verste transientene var tett opp mot 130dB, og jeg blir alvorlig bekymret for hørselen min.

Neste scene ut er fra filmen Pulse. Den starter når heltinnen skal inn i et serverrom, og frekvensgangen pulserer mellom 15 og 50Hz. Her klokker vi inn basstrykket på nesten 120dB, noe som er avsindig høyt i et så stort rom. Jeg er nesten lamslått av effekten man har klart å dra ut av utstyret, og må legge til at hvis man ikke har opplevd noe slikt før har man heller ingen forutsetning for å skjønne hva jeg snakker om. Det må oppleves.

Nå er det ikke bare bass og dynamikk som står i fokus for en hjemme-hos reportasje, selv om sikkert leserne i mange tilfeller vil hevde noe i retning av det motsatte. Men det er påfallende mange som lar alle hemninger fare når utstyr skal kjøpes inn, og hva er vel en skikkelig hjemmekino uten dass, dynamikk, trykk, fart, og moro? Svaret er enkelt, i alle fall i følge Geir. Fordi det er hva som teller. Klart, ser man bare førkrigs-

filmer med monolyd, har man sikkert ikke bruk for slikt, men liker man det som kommer fra Hollywood er det stor sjanse for at lyden også er ivaretatt. Og hva løfter vel en film om det ikke er et godt lydspor? Jeg heier i alle fall på Geir når Indre Østlandsmesterskapet i Naboplaging skal avholdes.

Resten av kinoen er som den hør og bør for en ekte kinoentusiast. Alt går i full HD, bildet er upåklagelig, sofaen deilig å sitte i, og verken lyd kvalitet eller opplevelse lider under noe som helst. Til og med kaffen er god.

God natt

Døgnet er i ferd med å tippe over på den siden hvor det blir lyst, når vi setter oss i bilen for å kjøre hjemover. Allikevel har tiden gått så uendelig fort. Jeg hadde nesten håpet vi skulle rekke å se en hel film, som avslutning på en strålende helg, men det var det dessverre ikke tid til. Jeg vet i alle fall at neste gang jeg skal oppover mot Lillehammer kommer jeg til å stoppe innom det lille huset i skogen. Og lur du på hvor det er, kan du bare kjøre i motsatt retning av dyrene som flykter fra jordskjelvet. I episentrum finner du sannsynligvis Geir.